

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача свята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Чужымі рукамі жар заграбаць.

Апошній навінай з беларускага жыцця пад Польшчай, ёсць тое, што ўрад ад пачатку 1927-28 школьнага году маніцца зрабіць давуцальны курс для часткі безработных вучыцялёў даўнейшых школ расейскіх, знаючых беларускую мову.

Усялякія пачыны ўлады ў кірунку паліпшэння долі Беларусаў мы можам спаткаць з вялікай спагадай, але апошні пачын шыты за многа белымі ніткамі, дык адразу відаць, што тут нешта ня тое, што тут ня ідзе аб паліпшэнне долі Беларусаў, ня ідзе аб беларускія вучыцельскія курсы. Ужо сам пачатак паведамлення Віленскага Куратара пахне нечым не беларускім, бо ў ім гаворыцца толькі аб курсах для часткі безработных вучыцялёў даўнейшых дзяржаўных расейскіх школ. Дык бачым, што перадусім курсы робяцца не для таго, каб прыгатаваць беларускіх настаўнікаў для беларускіх школ, а для таго, каб даць працу частцы безработным. Мала гэтага, ў цэлым паведамленні няма на т' і ўспаміну аб беларускіх вучыцялёх для беларускіх школ. Можна смела думаць, што гэта маюць быць польскія вучыцельскія курсы для вучыцялёў, якія троха знаюць беларускую мову, каб ня трэба было іх давуць беларусаведства, якое пажадана на т' для вучыцеля польскай школы, бо аб гэтым гавора і слаўны цыркуляр п. Баргя.

Пры прыёме на курсы першыя будуць мець немажыныя кандыдаты. Вось гэты варунак таксама як і мэты курсаў, паданія ў самым пачатку паведамлення куратара, пацвярджаюць толькі наш вывад, што ня ходзіць тут аб беларускія школы, толькі аб нейкую, на першы пагляд, незразумелую дбаласць польскіх уладаў аб долі нашых безработных вучыцялёў, якія ўжо 7 год сядзяць бяз працы, бяз хлеба. Гэта-ж ня так даўно гэты самы віленскі куратар зусім не прызнаваў таго факту, што наагул у Заходняй Беларусі існуюць безработныя беларускія вучыцялі; яшчэ ня так даўно, бо перад Калядамі, віленскі куратар ня даў дазволу Інстытуту на 6-цімесячныя беларускія вучыцельскія курсы, а тут раптам сам адчыняе курсы ды хоча сабраць найбяднейшых безработных. Каб зразумець гэтую дбаласць польскіх школьных уладаў аб долі беларускіх безработных вучыцялёў, трэба здаваць сабе справу з таго, што дзеяцца ў Польшчы і што мае дзеяцца. Вось арышты—гэта адна прычына гэтай нязвычайнай апекі, а выбары ў самаўрады і ў Соём гэта другая прычына. Зусім быццам добра абдуманая: трэба беларускіх безработных вучыцялёў забраць на 9 месяцаў з вёскі, патрымаць у бурсе, паўчыць польскай мове і наагул іншым рэчам, якія патрэбны

Прамова пасла Ярэміча

ў Соіме, пры дыскусіі над бюджэтам.

Высокая Палата! Трудна мне сягоньня тут будзе гаварыць, бо сапраўды, прыходзіцца гаварыць пры кожнай магчымасці адное і тое самае, аб тых самых балачках і тых самых жалых і ў канцы ніякай паправы а мо' нават яшчэ пагоршаньне з кожным дзень выяўляецца. Дык трэба толькі паўтарыць і далучыць іншыя факты. Сягоньня абмяжуюся да таго, што аб гэтых фактах буду гаварыць найменш. Хачу толькі сказаць, што памаёвы ўрад, які паўстаў пад лэзунгам маральнай санацыі (аздраўлення), сказаў, што прыходзіць да ўлады праз рэвалюцыю і праз разліў крыві. А дэля таго толькі, што ў Польшчы да гэтага часу вельмі шмат рабілася няпраўнасцяў, вась і Беларускі Народ, якога сыны таксама лілі сваю кроў на вуліцах Варшавы, бо былі ваякамі, думаў, што фактычна гэныя лэзунгі, якія былі кінуты перад абнаццем улады, будуць хоць у мінімальнай (найменшай) часціне споўнены. Прайшло ўжо некалькі месяцаў і ўрад агулам у пытанні нацыянальных меншасцяў, а паасобку беларускай, нічога не сказаў, што маніцца рабіць і нічога не зрабіў.

Магу скаастатаваць (сьцьвердзіць), што тое, што было да траўня блэгім, з памаёвых дней сталася яшчэ горшым. Бачым тое самае надужыцьце паліцыянта, канфідэнта, адміністрацыі, відзім тыя самыя катаваньні, як гэта нядаўна здарылася ў Навагрудку, відзім тыя самыя правакацыі, якія былі раней. Урад і паасобныя адзінкі бліжэй стаячыя пры ўрадзе кажучь: прашу Паноў, але мы ўсе робім, каб толькі знішчыць благое ў адміністрацыі, мяняем пэўныя адзінаковыя асобы, але гэтыя адзінаковыя якіх змяняюць, фактычна трафляюць у тую самую атмасферу (паветра), аб якой учора гаварыў пан міністар Мэйштовіч, бо калісь быў у Польшчы міністар бяз даты, а сягоньня ёсць міністры атмасферы. Дык вась, калі раз тыя паны ўскочылі ў гэную атмасферу, робяцца такімі самымі, якімі былі іхнія папярэднікі. Змяняюцца, праўда, у некаторых ваяводствах людзі, але не змяняюцца палітычны кірунак у адносінах ва нас. Гэты кірунак выткнуты яшчэ ў 1920 годзе панам Грабскім: усё што зьяўляецца беларускім знішчыць, скалянізаваць і спаліянізаваць, трымаецца і сягоньня. Гэтай дарогай цягнімся да сённяшняга дня і памаёвы ўрад не змяніў гэтага кірунку і не маніцца яго змяніць, як бачым, бо мы ня чулі заяў-

леньня ўраду, ані Рады Міністраў, ані паасобных міністраў, ані пана прэм'ера з гэтай высокай трыбуны, які бы выразна сказаў, што нарэшце Беларусам можна і чаго ня можна. І вась відзім учарашнюю гісторыю: два тыдні перад тым „Грамада“ было легальнай партыяй у Польшчы і за тымі, якія належалі да гэнай партыі пракуратарскі ўрад не ганяўся, але раптам нешта зрабілася, нейкаму ці міністру ўнутраных справаў, ці пракуратару не ўспадабалася і ён сказаў: за тое, што вы належылі да легальнай партыі мусіце быць каранымі. Але чаму пан міністар не скасаваў гэтай партыі, калі яна ня мела права існаваць. Дык за тое, што сягоньня было можна, заўтра (за гэта самае) мусіць ісьці на некалькі гадоў у цяжкі вастрог. І вась гэтая сыстэма ўрадаваньня. Тут, прашу Паноў, ня буду выдушчаць тых вядомых шматмасовых прыкладаў, проста вартых кары, але хачу даць адзін прыклад, як урадуць паны ваяводы на т. званых Крэсах. Вась, пане Міністар, у вёсцы Лаварышкі, у віленска-троцкім павеце нядаўна адзін з паліцэйскіх — вельмі мне прыкра аб гэтых рэчах гаварыць, але гэта рэчы якія варты кары — прыставаў да адной дачкі селяніна Васілеўскага, а калі нічога не дабіўся, прышоў на пастарунак, афіцыйным спосабам прыцягнуў гэтую дзяўчыну ўтапам, даставіў яе ў абычайку закінуўшы, што яна заразіла яго венэрычнай хваробай. Аказалася, што яна ня толькі ня была хворай, але яшчэ дзявочая. Паліцыянт тады сказаў, што гэта не яна, што ён абмыліўся, што памыліўся ў імені, што гэта яе сястра і гэтую самую цэрэмонію зрабілі з яе сястрой.

Пане Міністар, можа пан зразумее, якая маральная кара была для таго бацькі і для тых дачок! Будучы на вёсцы яны ніколі не маглі найсьці справядлівасьці; прышло да таго, што я мусіў пайсьці ўжо не да старасты, але да пана ваяводы, а нягледзячы на гэта да сённяшняга дня ёсць той паліцыянт, нават у тэй самай воласьці.

Прашу паноў, ці гэтак можна, каб пан стараста, які ўрадуе, які мае надзор у павеце, каб праз некалькі месяцаў ня знаў аб такіх рэчах? Аднак так ёсць. Мог-бы я, прашу паноў, шмат гэтых фактаў тутак падаць, але не хачу, бо ня маю на гэта часу і не хачу болей карыстаць Вашай панскай цярплівасьцяй, але гэтыя рэчы не змяніліся і ідуць так, як ішлі дагэтуль.

Вась, прашу паноў, я сягоньня тут чуў вельмі гарачага абароньніка, п. кал. Ільскага, які сказаў, што Польская Дзяржава знаходзіцца ў небаьсепцы, што нацыянальныя меншасць

для вучыцеля польскай школы, а пасья залічыць іх „практыкантамі на варунках кантрактовых вучыцялёў“. Вучыцель мусіў скончыць сэмінарыю, мусіць мець 2 гады вучыцельскай працы ў дзяржаўнай школе, мусіць сядзець цэлы год на курсах, што ладзіць куратар, а пасья як нагорода за ўсё гэта даюць яму пасаду практыканта; пасья-ж практыкі, ёсць ведама, пашоў у безработныя. Больш дзіўнага, трудна, каб і хацеў, не прыдумаеш.

Вышэй паданія сказы характарызуюць адзін бок значэння курсаў, глянем яшчэ на другі. Хоць ува ўсім паведамленні няма нічога аб курсах для беларускіх вучыцялёў, хто будзе іх вясці, хто будзе визна-

чаць лектараў і кіраўніка? Польскія ўлады. Ці-ж польскія ўлады, што так воража заглядаюцца на беларускі адраджэнскі рух могуць прыгатаваць сапраўдных вучыцялёў для беларускіх школ! Гэта ўсё роўна, што Пурышкевіча цар прыслаў-бы на польскія землі арганізаваць польскія школы. Вась цяпер, польскі куратар бярэцца за такую працу вучыць Беларусаў без Беларусаў, усё роўна, што чужымі рукамі жар заграбаць. Паўне-ж вынікі такой працы можна лёгка прадбачыць: будуць яны роўны вынікам тых курсаў, што ўжо былі год таму назад, якія былі наладжаны ўладамі разам з Паўлюкевічам.

Памяці д-ра Яна Басановіча.

Патрыярх Адраджэння Літоўскага Народу д-р Я. Басановіч памёр у Літоўскай Клініцы 16-га лютага а 6 гадз. 50 мін., у веку 75 гадоў.

У нядзелю 20 г. м. цела памёршага перанесена ў катэдру, дзе на другі дзень а 9 гадз. 30 мін. адбылося жалобнае набажэнства. Імшу адпраўляў арцыб. Яблжыкоўскі. Пасля набажэнства, цела с.п. д-ра Я. Басановіча пахавана на Россе.

На хаўтуры сабралася ўсё літоўскае мясцовае грамадзянства, студэнты і вучні, а таксама прыехалі госці з Незалежнай Літвы. Шматтысячны народ, што ішоў за труной Вялікага і дарагога сына Літоўскага Народу, зложаны з прадстаўнікоў усіх мясцовых нацыянальнасцяў, з больлю ў сэрцы аддаваў апошнюю паслугу с.п. д-ру Я. Басановічу.

* * *

Зусім нядаўна, бо ўсяго 23 лістападу лет. году літоўскі народ святкаваў 75-ыя ўгодкі нарадзінаў і 50-ыя ўгодкі працы свайго патрыярха, вялікага дзеяча і вучонага д-ра Яна Басановіча, якому яшчэ пры жыцці пастаўлены быў памятник у Коўне. А вось 21 г. лютага, ужо мёртвае цела, гэтага чалавека, ў якім жыў вялікі дух, які яго пакінуў каб разліцца па ўсяму літоўскаму народу — засыпаюць зямлёю ў халодную дамавіну на магільніку Росса ў Вільні.

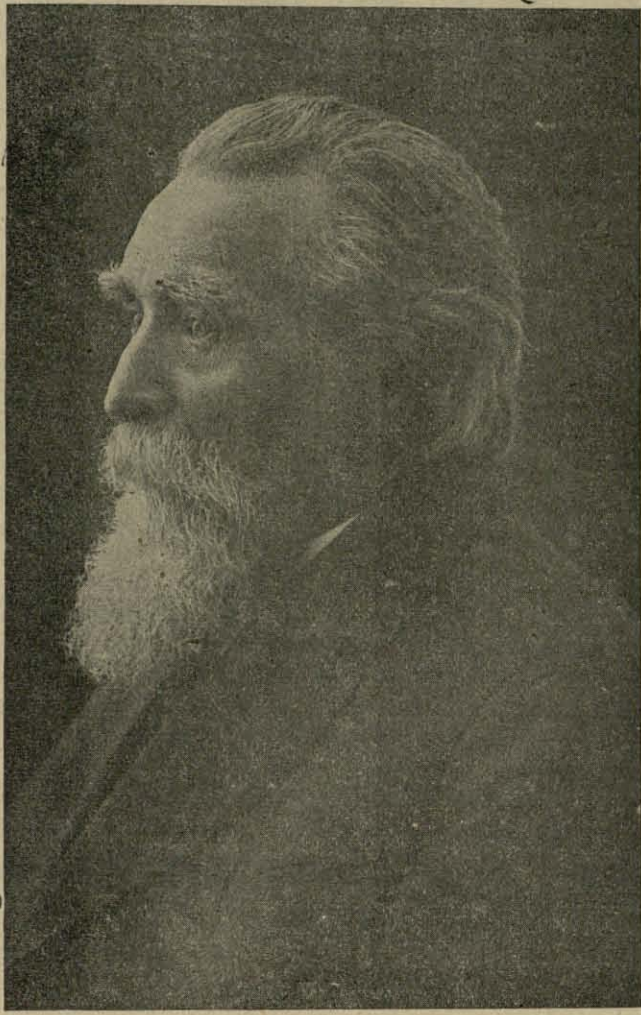
У сувязі з гэтым, дзеля таго, што нябожчык д-р Басановіч быў вялікім прыцелем і нашага толькі-што адраджаючагася Беларускага Народу, мы аддаючы яго целу апошняю пашану хочам пазнаёміць наш народ з тою працаю, якой адзначыўся нябожчык д-р Басановіч, дык і падаём некалькі нарыскаў з яго вялікага жыцця, каб яно сталася найлепшым прыкладам і для нашых працаўнікоў на роднай ніве беларускай.

Радзіўшыся ў 1851 годзе ў вёсцы Ашкабальях на Сувальшчыне, д-р Басановіч навучыўся літоўскай грамаце ад вясковых грамадцяў і перайшоў у школу да Лукшаў, а потым у Марыямпаль у гімназію, якую прайшоў з сярэбраным медалем у 1873 годзе.

Па заканчэнні сярэдняе адукацыі д-р Басановіч вучыўся ў маскоўскім універсітэце спачатку на гістарычна-філалогічным факультэце, а потым перайшоў на медыцынскі факультэт. Скончыўшы ўніверсітэт у 1879 годзе атрымаў лякарскі дыплём.

Па сканчэнні ўніверсітэту д-р Басановіч па запыце баўгарскага ўраду паехаў у Баўгарыю, а адтуль, у навуковых мэтах, езьдзіў у Вену і Прагу. Але ня мог там заседзіцца, ён рваўся ў родную Літву, каб аддацца працы на карысць роднага літоўскага народу.

Тагды толькі пачынаўся будзіцца літоўскі народ, дык працы было шмат, але-ж дзеля таго, што расейскі ўрад не даваў магчымасці працаваць, дык д-р Басановіч пераехаў у Прускую, гэтак званую Малую Літву, дзе незважаю-

Радзіўся 23 лістапада 1851 г. — памёр 16 лютага 1927 г.

чы ні нашто выдае і рэдагуе газету „Aušra“ (Зорка), як агульна-літоўскую нацыянальную часопісь, адтуль ужо пачынаецца запраўдны літоўскі адраджэнскі рух.

Часопісь „Aušra“ адыграўшая ролю ў літоўскім адраджэнні, як у нас „Наша Ніва“, разыходзілася ня толькі ў прускай часцы Літвы, яна кантрабандным парадкам, цераз пасярэдніцтва заснаванага д-рам Басановічам таварыства „Прыхільнікаў Літвы“ пранікала і ў расейскую частку Літвы і тут таксама рабіла сваю справу.

Тагды ўжо д-р Басановіч становіцца павядыром літоўскага руху на шляху імкнення да ўжыццяўлення і здзяйснення нацыянальнага Ідэалу — Незалежнасці, ці — ўласнай Дзяржаўнасці, на пачатку чаго літоўскі зьезд, які быў скліканы па ініцыятыве д-ра Басановіча ў 1905 годзе, названы „Вялікім Соймам“ выстаўіў дамаганьне шырокай аўтаноміі. Але ўжо ў часе нямецкай акупацыі, калі было нешта створана ў падабенстве на аўтаномію, д-р Басановіч не задаваляецца гэтым, а дамагаецца незалежнасці, дзеля чаго ў склад аўтаномнай „Тарыбы“ ня ўходзіць і ў яе працы ўдзелу не бярэ.

Яшчэ аж у 1907 годзе д-р Басановіч заснаваў Літоўскае Навуковае Таварыства ў Вільні, дзе заняў пачэснае месца яго старшыні, з якога пасады зьмесьціла яго толькі сьмерць.

Паважаны ўсімі партыямі, як найвялікшы аўтарытэт сярод Літвіноў, сваім уходам у іншае жыццё, д-р Басановіч прычыніў вялікі смутак ўсяму літоўскаму народу і мы таксама ўваходзім у гэтую жалобу, жадаючы целу д-ра Басановіча легкай зямелькі, а літоўскаму народу шчаслівай будучыны.

Прыезд дэлегацыі з Літвы.

20 г. лютага каля 18 гадзіны прыехала з Коўна ў Вільню дэлегацыя ковенскіх грамадзкіх арганізацыяў з мэтай узяць удзел у жалобных абрадах. Склад дэлегацыі гэтакі:

Міхал Біржышка — рэктар Ковенскага Універсітэту; д-р Ёконтас — быўшы міністар асветы; інжынер Сьцяпан Кайрыс — пасол у Сойм, быўшы віцэмаршалак, Ян Вілейшыс — бурмістр м. Коўна, проф. Зыгмунт Жэмайціс, дэкан матэматычнага аддзелу, проф. Тамашайціс, кс. прафэсар Тумас, Туроўскі — пасол у Сойм, праф. Янушайціс, п. Чыбурас — прадстаўнік універсітэцкай моладзі, артысты оперы Грыгайціс і п. Садэйко, а таксама сваячка нябожчыка п. Шарэйко-Басановіч.

Іншым дэлегатам, якія меліся прыехаць польскі ўрад ня даў дазволу на прыезд.

Спачувальныя тэлеграны.

Ужо некалькі дзён са ўсіх бокаў прыходзіць у Літоўскі Часовы Нацыянальны Камітэт у Вільні спачувальныя тэлеграны. Між іншым атрымана сьцяг тэлеграмаў ад Літвіноў з Амэрыкі, Рыму, Рыгі, Дзьвінску, Кракава і з іншых мясцоў.

Пераслаў тэлеграму таксама і віленскі вавода п. Рачкевіч.

Што гадзіна надходзяць новыя тэлеграны.

Уражаньні ў Літве.

Ува усей Літве абвешчана на пяць дзён жалоба.

У апошні чэцьвер было паседжаньне Габінэту Міністраў. На гэтым паседжаньні прызнана абвешчана на Літве пяцідзённую жалобу.

Сьцягі перапааясаныя жалобнымі стужкамі былі развешаны ў часе ад 17-га да 21-га лютага. У гэты дзень хаўтуроў быў затрыманы рух па ўсей Літве ў працягу адной хвіліны.

Стварыўся хаўтурны камітэт з прадстаўнікоў грамадзянства ў які ўвайшоў таксама міністар асветы Яг. Бістрас і дырэктар міністэрства зямельных справаў Яг. Ёнінас.

Надзвычайнае паседжаньне Ковенскай Меставай Рады.

У чэцьвер 17 г. мес. у Коўне было паседжаньне меставай Рады, на якім бурмістр места Ян. Вілейшыс павядаміў аб сьмерці д-ра Яна Басановіча. На прапавыцыю старшыні Рады п.

in corpore (усе) процідзяржаўнікі, пераваротнікі і г. д. і г. д. А я запытаюся п. кал. Ільскага з гэтага боку Палаты, ці гэта ня Вы зьяўляецеся маральнымі вінавальнікамі таго, што цяпер робіцца, ці гэта ня Вы глэрыфікавалі (выслаўлялі), тья ўсе надужыцьці паліцыі, гэнна разбоі і катаваньні, ламаньне Конституцыі і інш. Гэта Вы, ласьне глэрыфікавалі гэта і цяпер зьбіраеце вынікі таго, што пасяялі, бо праўду кажучь, што як хто пасее вецяр, то зьбяраець буру. Гэта Вы Паны зрабілі тое, што вашыя пупілі (гадунцы) у міністэрстве ўнутраных справаў рабілі гэдныя вартыя кары рэчы, гэта вашыя пупілі старасты і ваводы рабілі гэнныя рэчы паводле наказу пана Станіслава Грабскага. Я, як беларускі патрыёт ценшуся з гэтага, бо Вы памагаеце нам рабіць нашу працу. Вы нас багатэлізавалі (не зьявталі ўвагі). Вы нас перапушчаеце праз агонь, молат і кавадла і вось мы гартуемся. Сягоньня зьяўляемся мы сілай, якой Вы пачынаеце баяцца і пачынаеце крычаць: „што гэта робіцца?! Але гэта нічога ня шкодзіць нам. Думаеце, што надта баёмся, што некалькі сотак нашых людзей пашло ў вострог? Не, бо яны там навучацца змагацца. Вы вось таксама ішлі на Сібір і адваевалі сабе незалежнасць. І я не баюся таго, што нашыя людзі будуць сядзець у казматых бо гэты манерам мы самі адваўваем сабе незалежнасць (Голас з права: панскіх вывадаў ня трэба вельмі сур'эзна трактаваць). Можна пан зусім іх не трактаваць ані ў сур'эз, ані ня ў сур'эз, я іх так трактую і маю права так іх трактаваць, а Ваш сказ мяне зусім не абходзе.

Калі возьмем самаўрадавыя ўставы дык і тут бачым, як правіца і лявіца ўвесь час таргуюцца толькі аб тым, каб зрабіць розныя форткі і розныя камбінацыі, розныя галіцыйскія кляў-

зулі, каб усялякім спосабам не дапусьціць да самаўрадаў Беларусаў.

Прашу Паноў, ня глядзячы на тое, што ўсе крычаць аб гэтых самаўрадах, мы іх ня маем. Але сягоньня гутарым аб гэтай самаўрадавай ўставе, якая ляжала столькі гадоў у Сойме, бо ня было ўгавору паміж правіцай і лявіцай, але на астатак правіца і лявіца пагадзіліся на адной толькі рэчы, каб не дапусьціць да самаўраду нацыянальнага меншасці і адным артыкулам, які, падобна праўдзе, будзе прыняты, перачыркнута нам увесь самаўрад, бо кажучь, што войт і яго заступнік, каб быць войтам, мусіць умець чытаць і пісаць папольску. Дык я спытаюся, дзе-ж былі польскія школы не кажу ўжо аб беларускіх, але дзе былі польскія школы за расейскага часу. Адкуль той Беларус мог навучыцца папольску чытаць, пісаць?! Гэта адно, а падругое, дзе ёсьць крытэрыум, хто будзе экзамінаваць таго пана які будзе войтам? Дык будзе яго экзамінаваць пан стараста. Калі ён будзе яго пупількам, дык ён скажа, што досіць уладае, але калі ён будзе няпрыгодны для яго, дык скажа ня досіць уладае польскай мовай у слове і ў пісьме, дык і ня можа быць войтам. А з гэтага вынікае, што мы Беларусы самаўрадаў мець ня будзем. Прашу Паноў, ёсьць некаторыя камісіі і лекарскія персанальна закліканыя міністэрствам унутраных справаў, пры прэздыуме Рады Міністраў, якія шукаюць спосабы лячэньня гэтых нешчаслівых Беларусаў і Украінцаў. Якім спосабам вырашыць гэныя справы? Прашу Паноў, я Паном скажу адну рэч: ня трэба ніякіх лекароў, але трэба радыкальнай зьмены ў палітыцы, зьмены лініі дзейнасці, якая была выткнута ў 20 г. у трактованні беларускіх грамадзян Палякамі; не прызнаваць іх за подлейшага сор-

та грамадзян, даць ім належныя правы, тое, што ім сапраўды належыцца: школу, самаўрад; дапусьціць да адміністрацыі і тады толькі зьмяніцца трохі адносіны. Хоць тое, што ўрады дагэтуль зрабілі ў Польшчы, выкапала гэты вялікі роў, не паміж урадам, а паміж грамадзянствам польскім і беларускім і тут трэба польскай дэмакратыі, якая, веру, што прыдзе можа але ня сёнешняя, трэба будзе ей доўгіх гадоў, каб засыпаць гэны роў. Сягоньня кажаце, каб толькі даць якія небудзь ахлапы, магчыма выцягнуць з тых зямлянак, у якіх ад шасці гадоў да сягоньняшняга дня жывуць яшчэ, а тады Беларусы будуць задаволены. Няпраўда. Мы жадаем ня толькі эканамічнай напавы, мы жадаем ня толькі школы, але і поўных палітычных праваў. Паны вельмі мыліцеся дапушчаючы, што калі толькі дадзецца нам якія небудзь ахлапы, дык гэтым самым задаволеце нас. Задаволе часткова нас толькі тады, калі сапраўды будзем грамадзянамі і калі мы здабудзем сабе належныя нам палітычныя, эканамічныя і культуральныя правы. І вось гэта будзе тая напавы. Калі гэтага ня будзе, дык і супакою на Крэсах ня будзе і той тэрор, які сёння праводзіце нічога не паможа, гэныя канфіскаты часопісяў, гэнае саджаньне ў вострог нічога Вам не паможа.

Я ў бюджэце міністэрства ўнутраных справаў нічога ня бачу, каб нешта ішло ў гэтым кірунку напавы і дзеля таго ад імя ўжо ў даным прыпадку не Беларускага Клябу, бо клябы былі два, але ад імя ўсяго Беларускага Народу заяўляю, што будзем галасаваць проці бюджэту мін. унутраных справаў.

Ізноу арышты у З. Б.

Рэха Косаўскіх выпадкаў.

Як піша „Slowo“, 11-га г. лютага у Галіку, Косаўскага пав. адбылася новая дэманстрацыя, якую арганізавалі мясцовыя дзеячы ў часе хаванья Косаўскіх ахвяраў.

Калі праходзіла паграбовая працэсія, дык, як падае „Slowo“, адчуліся антыдзяржаўныя выкрыкі, якія заклікалі прысутных атакаваць паліцыю.

Вачучы варожы настрой натоўпу паліцыя мусіла ўмяшпацца, алярмуючы да суседняга пастарунку ў м. Дзевятковічах.

Па разагнаньні дэманстрантаў пахаваньне адбылося зусім спакойна.

Паліцыя заарыштавала галоўных павадзіроў дэманстрацыі ў асобах сэкратара гуртка ў Малых Галіках—Ціхана Петрашкевіча і Рыгора Петрашкевіча.

Забурэньні ў Слоніме.

17-га лютага на рынку ў Слоніме ўзьнікла забурэньне, у якім прыняў удзел вялікі натоўп сялян.

Натоўп запалены быў мовамі галоўных павадзіроў; дэманстрацыя рушыла цеснаю грамадою на прыбыўшую паліцыю з чырвонымі сьцягамі. Сярод натоўпу чутныя былі выкрыкі: „Далю ў фашыстаўскім урадам! Няхай жыве Савецкая Беларусь! Аддайте нам паслоў!“

Пасьля папераджаючага закліку разыйсьціся паліцыя ўзялася за белае аружжа. Натоўп адступіў. Асталіся толькі павадзіры, кідаючы ў паліцыю грудамі зямлі і каменнямі. Адзін з павадзіроў, які кінуўся на паліцыю, быў ранены штыхам.

Галоўныя дэманстранты арыштаваны.

3 жыцьця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Тэатральная сэкцыя Інстытуту.

Тэатральная сэкцыя Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры падае да ведама, што рэпэтыцыйныя сэкцыі адбываюцца ў панядзелкі, серады і пятніцы а 6 гадзіне ў памешканьні Інстытуту—Завальная 6—5, з якімі адначасна вядуцца лекцыі тэатральнага мастацтва. Усіх жадаючых увайсці ў гэту сэкцыю просім запісацца ў гадзінах рэпэтыцыяў.

Тэатр. Сэкцыя Інстытуту.

Вольфа Рада ўшанавала нябошчыка ўставаньнем. Наступна з паручэньня Рады ў дэлегацыю, якую ўрад за пасярэдніцтвам францускага консуляту паслае ў Вільню на пахароны прызначыла бурмістра места Я. Вілейшыса. Пасьля гэтага, паседжаньне на знак жалобы прарвана.

Затрыманьне лекцыяў у школах на дзень пахаронаў.

Літоўскае міністэрства асьветы паведаміла школы, што ў дню 21 г. мес. маюць адбыцца пахароны заслужонага мужа Літоўскай Дзяржавы д-ра Я. Басановіча; ўсе школы запрашаюцца 21 г. мес. на жалобнае набажэнства там, дзе гэткае будзе мець месца, а таксама аб папанаваньні памяці нябошчыка лекцыямі. Заняткаў гэтым днём у школе ня будзе.

Жалоба ў студэнтаў.

Павадзіры ковенскага студэнцтва абвясцілі сябром, што з прычыны сьмерці д-ра Я. Басановіча мае трыццаць пачынаючы ад 17 г. мес. тыдзень жалобы. Студэнтам радзіцца ўстрымацца ад усякага роду гульняў, насіць жалобныя значкі, а таксама абвясцаваць крэпам форменныя студэнскія шапкі.

Парадак дня жалобнага абходу, уложаны на дзень пахаронаў д-ра Я. Басановіча.

Арганізацыйны камітэт жалобнага абходу сьмерці д-ра Я. Басановіча вызначыў гэтакі парадак на дзень 21 г. лютага.

У 10 гадз. 15 мін. зрана было жалобнае набажэнства ў Базыліцы а пасьля гэтага жалобны паход арганізацыі да Ваеннага Музею.

У гадз. 15 мін. надзвычайнае паседжаньне Саюму.

У 12 гадз. устрыманьне руху на адну мінуту і звон ува ўсіх касцёлах.

У 12 гадз. кароткае набажэнства каля Ваеннага Музею, прмова Прэзыдэнта Рэспублікі і складаньне вянкаў.

Вечарам усе арганізацыі запрошаны на ўтварэньне лекцыяў.

У працягу ўсяго дня павінны быць вывешаны сьцягі перавязаныя крэпам.

3 жыцьця пад Польшчай.

Насаваньне сэрвітутаў.

У 10-м нумары „Дз. Устаў“ ад 11.ІІ.27 г. абвешчана шырокая ўстава аб вынагородах за скасаваньне сэрвітутаў на абшары ўсходніх ваяводстваў.

Ніжэй падаём некаторыя параграфы гэтае ўстава:

§ 37. 1) Пры скасаваньні сэрвітутаў на пашу ў лесе, зарасьніку, або на зарослым лесам балоце аснаўная норма вынагароды за сэрвітуты ёсьць $\frac{1}{3}$ абшару, на якім расьцягнуты сэрвітут, калі гэтая трэцяя частьціна не перавышае $\frac{1}{2}$ абшару надзельных зямель, у выпадку супраціўным абшар за скасаваньне сэрвітут мае раўняцца палавіне абшару надзельнай зямлі.

2) Калі $\frac{1}{3}$ абшару пасьбішча, на якое маецца права сэрвітуту, зьяўляецца меншай або роўнай $\frac{1}{4}$ агульнага абшару надзельнай зямлі разам усіх гаспадарак, якія карысталі з сэрвітуту, дык тыя гаспадаркі атрымоўваюць разам абшар роўны $\frac{1}{4}$ іх падзельнай зямлі, аднак ня болей, як $\frac{1}{2}$ абшару, да якога належыць права сэрвітуту.

3) Калі сэрвітутны абшар пасьбішча зьяўляецца ў некалькі разоў большым за агульны абшар надзельнай зямлі, тады паказаная ў 1-ай частьці г. артыкулу вынагарода павінна быць павялічана, залежна ад таго, ў колькі разоў пасьбішча ёсьць большым за абшар надзельнай зямлі, а іменна: калі пасьбішча большае за надзельнаю зямлю ў 2—4 разы выключна вынагарода бярэцца ў 65% абшару надзельнай зямлі; вышэй 3 разоў да 4 уключна—80% абшару надзельнай зямлі; вышэй 4 да 5 уключна—100% абшару надз. зямлі; вышэй 5 да 6 разоў уключна—120% абш. надз. зямлі; вышэй 6 да 7 уключна—140% абш. надз. зямлі; вышэй 7 да 8 уключна—160% абш. надз. зямлі; вышэй 8 да 9 уключна—180 проц. абш. падз. зямлі; вышэй 9 разоў даецца 200 проц. абшару падз. зямлі.

§ 38. Як вынагарода за скасаваньне сэрвітутаў пасьбішча па ворнай зямлі і па сенажацях выдзяляецца для ўсіх гаспадарак належачых да сэрвітутаў разам да 15 проц. сэрвітуту аднак ня болей чымся 50 проц. абшару надзельных зямель усіх гаспадарак.

§ 39. Пры скасаваньні сэрвітутаў, пашы, інвэнтару (быдла), які належыць да двара і да грамады вёскі, на папарах абедзвюх гэтых старон (г. зв. „талака“) выдзяляецца для вёскі 10 проц. належнай да двара зямлі пад сэрвітутам, аднак ня болей як 50 проц. абшару надзельнай зямлі гэі вёскі.

З вышэй падаанага бачым, што пры ліквідацыі сэрвітутаў на карысьць сялян вельмі мала прыпадае зямлі; найбольш забіраюць абшарнікі.

Што дзеецца ў сьвеце?

Менск жадае вымены арыштаваных беларускіх паслоў.

Выканаўчы камітэт камуністычнай партыі ў Менску на апошнім сваім паседжаньні паміж іншых справаў абгаварываў пытаньне аб спосабе зарэагаваньня на арыштаваных беларускіх паслоў. Камітэт зрабіў гэтакі прыгавор: зьвярнуцца да ўраду савецкіх рэспублікаў з прапановай запрапанаваць Польшчы вымену арыштаваных паслоў, 2) узмагчы рэпрэсіі ў адносінах да Палякаў, 3) павялічыць камуністычную агітацыю на ўсёй тэрыторыі Заходняй Беларусі, 4) памагаць рэволюцыйнымі сродкамі арганізацыям, якія ідуць рука ў руку з камуністычнай партыяй.

Весткі гэтыя ўзятыя з польскіх газет і яшчэ не правераны.

Гандаль з Расеяй.

У сьнежні апошняга году прыбыло да Польшчы з Расеі 1.736 вагонаў тавару, з якога было 1.321 вагон жалезнай руды. У гэтым самым часе выслана з Польшчы да Расеі 2.228 вагонаў вугля.

Транзыт (перавоз) праз Польшчу з Расеі даходзе да 1.843 вагонаў, у кірунку адваротным 447 ваг.

Чэхаславацкі прызнае de jure Саветы.

Нацыяналістычная газета ў Празе „Role“ даведалася нібы з пэўнай крыніцы, што ў найбліжэйшых тыднях будзе прызнаньне de jure Саветаў праз чэхаславацкі ўрад. Чэхаславацкія як Югаславія нібы даўно прызнавалі Саветы de facto, даказам чаго зьяўляюцца місіі.

НАВІНЫ.

— Паседжаньне ўраду Віленскага Аддзелу Інстытуту. 17-га лютага аб'ялося першае паседжаньне новага ўраду Віленскага Аддзелу Інстытуту. На паседжаньні, паміж іншымі справамі, адбыліся выбары на паасобныя становішчы. Вынікі выбараў: старшыня — др. Б. Туронак, в.-старш. пас. Ф. Ярэміч, скарбнік пас. кс. А. Станкевіч, тэхн. кір. — інж. Л. Дубейкоўскі і сэкратар гр. Каруза.

— Беларускія лекцыі. Віленскі Гурток Інстытуту ладзіць рад беларускіх лекцыяў. Першую лекцыю на тэму аб аграрным законадаўстве прачытае гр. І. Зянюк, далей інж. Дубейкоўскі прачытае сьцяг лекцыяў аб будаўніцтве і беларускім стылю.

Лекцыя гр. І. Зянюка пачнецца ў суботу 26-га лютага а 7 гадзіне ўвечары ў Кватэры Інстытуту (Завальная 6—5).

— Канфіскацыя мясячніка „Natio“ зьнята. У сувязі з тым, што ўсе соймавыя клубы нацыянальных меншасьцяў выступілі проці незаконнай канфіскацыі № 1—2 „Natio“ урад быў прымушаны зняць канфіскацыю. У сувязі з гэтым канфіскаваныя 4000 нумараў мясячніка ўлады зьвярнулі рэдакцыі.

— Шэсьце выданьне „Снапок“. На мінулым тыдні выйшаў з друку ў III выданьні Ўл. Знамяроўскага зборнік вершаў Альбэрта Паўловіча „Снапок“.

— Беларуская школа ў Шаўлянах. Нэрэшце, пад канец школьнага году, улады выдалі канцэсію і зацьвердзілі вучыцельску ў беларускай школе ў Шаўлянах, Брасл. пав.

Канцэсію на гэтую школу дастаў Інстытут.

— У Віленскім ваяводстве 2245 польскіх школаў. Наступствам дадатковага прыдзяленьня ад міністэрства асьветы зтатаў вучыцельскіх пачаткавых школаў, а таксама перамянаў, якія зрабіліся ў школьнай сетцы, зьявіўся новы падзел зтатаў праз Кураторыю Школьнага Вокругу. Паводле гэтага падзелу на абшары м. Вільні знаходзіцца 300 вучыцельскіх. У паведах: браслаўскім — 285, дзісьненскім — 285, маладэчанскім — 145, апшмянскім — 216, пастаўскім — 212, сьвянцянскім — 235, вялейскім — 230, віленска-троцкім 337. Разам на ўсім абшары ваяводства займаецца 2245 вучыцельскіх. Ўсё гэта ўсе гэтыя вучыцельскія вучаць у польскіх школах беларускіх дзетак.

— Паведамленьне Віленскай Кураторыі. Кураторыя Віленскага школьнага вокругу просіць аб умяшчэньні ў нашай газэце камунікату наступнага зьместу:

У пачатку школьнага году 1927/28 школьныя ўлады хочучь прыступіць да арганізацыі давучальнага курсу для часці безработных вучыцельскіх даўнейшых расейскіх школаў, маючых знаёмасьць беларускай мовы. Курс будзе трыццаць пачаткавых школьнага году 1927/28. На курсы будуць прымацца выключна быўшыя вучыцельскія, мужчыны, уладаючы беларускай мовай. Першынство ў прыёме будуць мець вучыцельскія бяднейшыя і малодшыя векамі. Кандыдаты павінны падаць заявы індывідуальна і ўласна-ручна да таго школьнага інспектара, на абшары павету якога яны жывуць.

Да заяваў аб прыняцьці трэба далучыць наступныя дакумэнты: 1) мэтрыку; 2) пасьведчаньне тойсамасьці (tożsamości) з фатаграфіяй; 3) доказ польскага грамадзянства, калі гэта ўжо не вынікае з пасьведчаньня тойсамасьці; 4) пасьведчаньне павятовага доктара аб здатнасьці да вучыцельскай працы, напісанае паводле спецыяльнай формы; 5) вучыцельскія дакумэнты, сьцьверджаючыя, што пэтэнт здаў экзамэн на вучыцельскае пачаткавай школы (ці на хатняга вучыцеля) або скончыў вучыцельскую сьмінарыю, або дзяржаўную гімназію, або з правамі дзяржаўных школ і мае найменш двухгадовую вучыцельскую практыку ў дзяржаўным (публіч.) школьніцтве; 6) і на канчаток дэкларацыю, якую атрымаець у школьным інспектараце. Калі да заявы ня будзе далучаны які небудзь з гэтых дакумэнтаў, заява ня будзе разглядацца. Пасьля прыняцьця на курс кандыдаты будуць заангажаваны да працы ад 1 красавіка 1927 г. ў характары практыкантаў на варунках кантрактовых вучыцельскіх.

Тэрмін пачатку курсу будзе вызначаны міністэрствамі.

— У часе пажару згарэла трое дзяцей. У засьценку Гаць, Вялейскага павету згарэў дом і хлеб. У вагні загінула трое дзяцей.

Следства знайшло, што пажар зьявіўся з прычыны неасьцярожнага абходжанья дзяцей з агнём, якія самі былі замкнёны ў доме, тады калі бацька паехаў у лес па дрэва, а матка пайшла да варажбіткі ў суседнюю вёску.

Прысылайце грошы на падпіску.

Да нас пішуць.

Лепяць вецер...

(Лыскава, Ваўкавыскі павет).

Ужо самы назоў карэспандэнцыі ў кожнага чытача выкліча здзіўленьне і запытаньне: як гэта лепяць вецер? Але-ж факт астаецца фактам, бо гэтае абсурднае зьявішча мае месца ў Лаўрыновіцкай школе, ды пэўна, як сыстэма і ўва ўсіх школах.

Неяк мне здарылася чуць гутарку сярод двух вучняў — адзін (які ня быў у гэты дзень у школе) пытаецца у другога: што на заўтра задана чытаць — на што той адказаў, што тое самае, а калі першы запытаўся чаму, дык другі адказаў, што сёньня ня чыталі, бо ляпілі вецер. Гэта мяне вельмі зацікавіла, дык прыступіўшы да вучняў стаў я распытываць, што гэта, як робіцца ды на вошта?

Вучні мне адказалі, што гэтая фантазіява штука адбываецца ў гэтакі прости спосаб: Вучыцель дасць вучням невялічкія кавалкі каларавай паперы, якую вучні налепяць на гэты сьцяне школьнае сьлі, з якога боку дзе гэты дзень вецер і — гэтак што дзя.

Калі здарылася мне быць у школе, дык колькі ня думаў ніяк адгадаць ня мог, чаму гэта сьцены ў школе аблепляны рознага калёру паперамі!

І вось, гэтакая „ліберда“ замяняе чытаньне, або якую іншую лекцыю.

„Гучная“ справа.

(Харашэвічы, Ваўкавыскі пав.)

Польскай уладзе на нашых землях нельга адмовіць у адным, гэта — з мукі рабіць сламя. Каб падмацаваць гэтую праўду, я хачу разказаць вось гэтакое здарэньне.

Нехта С. Канюк пахаваў сваё нешта двухтыднёвае дзіця на магільніку ў Харашэвічах без папа. Аб гэтым поп заявіў у паліцыю, а паліцыя з гэтага маленькага здарэньня зрабіла такую гучную справу, што аж дзіўна!

Тое што паліцыя разгукала справу гэтаму трэба менш дзівіцца, (бо паліцэйскія, як ведама, у справе розуму, людзі недалёкія), але-ж цікава тое, што пракурор у Горадне так пакіраваў гэтую маленькую справу, што вынікуў вялікі праступак, які падлягае разгляду акружнага суду і што поп, каб падпарадкаваць сабе непаслушных прыходжан, прыбгае да гэтакіх рэчаў.

А яшчэ дзіўней, што вінавацілі Канюка ў паханьні дзіцяці без выкананьня хрысьціянскіх абрадаў (obrzędów). Дык зьяўляецца пытаньне дзе-ж тая свабода рэлігійнага сумленьня, забяспечаная канстытуцыяй, калі за невыкананьне рэлігійных абрадаў аддаюць — аж акружнаму суду.

Пры гэтым былі выкананы ўсе фармальнасці судаводства, але калі дайшло да судовага разгляду, дык выйшаў пышк, бо прусудзілі ўсяго нешта 5 дзён арышту і 5 зл. судовых коштаў. І вось гэтакую кару трэба каб накладваў акрыжны суд, прарабіўшы ўсю як ні ёсьць шмат-баковую судовую працэдур. Дык, ці-ж ня ясна з гэтага, што польскай уладзе на нашых землях у здольнасці рабіць з мукі сламя адмовіць нельга? Але-ж колькі ў гэтым карысьці?

Плата.

Чысьцец, ці пекла?

Да ўсяго чалавек прывыкаец і мучыцца, як той Марка ў пекле. Толькі вось у нядолі адна бяда не бяда, а бяда бяду родзіць. У адзін марозны дзень жонка мая; зрана бядавала, што ўжо немашка солі. Дык увечары, як скончыў я работу ў лесе, зайшоўся па дарозе ў краму, каб купіць 2 кілё солі, ажно як на ліха пад'язджае да крамы нехта на парцы са званкамі. Вачу я, гэта-ж наш пан, якому што год адбываем работу за пашу на 5-6 дзён ад каровы. Я тутака пакланіўся яму (бо ён надта злуець, калі яму не паклонішся) і адстраніўся на бок. Быў я ад работы спацеўшы, дык пакуль дачакаўся, як пан набярэць 5 кілё дробнага цукру, 5 — солі, 10 — мукі, 5 — плітак чакаляды, гарбаты, воцту, папярсаў, дык я гэтак чакаючы так моцна змерз, што на другі дзень ужо не ўстаў і з ложка. Вось ад прастуды прылучылася гішпанка і прышлося праляжаць цэлы тыдзень, ды яшчэ і цяпер не магу пайсьці на работу.

Бульба ў нас нейкая горкая, а хлеба няма-машка, дык і папраўся тут. Лячыцца дык і думаць нечага. Праўда, сябра разы два дэдаўся і прынёс крыху хлеба. Падзяліўся я з дзеткамі. Панам не смашны так цукровыя пячэньні як мне смашны гэты хлеб. Дык вось, сяброўкі, як жывецца ў нас. Ці гэта чысьцец, ці мо' пекла.

Пяцельнін.

Гаспадарскі аддзел.

Як бараніць сад ад зайцаў.

Кожны з вас ведае, што гэта за жывелка заяц, ды пэўна ведае, што заяц у зімку (асабліва ў лютым і студні, калі ўсё кругом занесена сьнегам), найвялікшы вораг маладога фруктавага саду. Дык вось я і хачу даць вам раду як бараніць ад яго маладыя дрэўкі. Рада ў гэта ёсьць некалькі. У каго ёсьць якіх 5 а калі і 10 штук дрэвак, дык той можа абціць свае дрэўкі кольямі, так каб заяц ня мог прасунуць між імі галавы. У каго-ж вялікі сад, дык гэта не практыкуецца, бо трэба шмат кольлеў ды і працы. Можна абвязаць дрэўкі чым небудзь калючым напр.: сухім ялоўцам, сасной, сухім агрэстам і г. п. Абвязаць таксама саломай, але гэта ня добра бо заяц калі галодны грызе салому і дагрызаецца да дзераўца. Лепей ужо абвязаць саломай на якой спаў сабака, але гэта таксама дрэнна, бо гэтая салома хутка выветрываецца.

Самай лепшай радай я лічу вось якую: узяць сабакага калу, напалову з глінай, перамяшаць, заліць вадой каб атрымалася густая каша і нашмараваць ёю дрэўкі. Заяц прышоўшы да дрэва адразу зьніжае найзьлейшага ворага і будзе ўцякаць ад гэтых дрэваў як ад агня. У адной расейскай кніжцы я чытаў, што заяц калі ён блізка да чалавечай хаты, дужа баіцца будзь якога шорхату, хоць-бы ён быў зусім слабы. Дык вось на падставе гэтага рэжуць паперу даўгімі істужкамі і робяць з яе султаны (махры). Падвешваюць іх каля дрэва і ўжо калі хоць малы ветрык, заяц ня пойдзе. Яшчэ ёсьць два спосабы. З іх першы: абкладаць дрэвы карой, а другі зрабіць млынок. Карой абкладаюць так: бяруць кару, маючую форму крутой трубы рассечанай папалове ў даўжыню, абкладаюць з двух бакоў каб дзерава было пасярэдзіне і завязываць. Заяц гэткай кары не чапае, бо яна сухая і грубая і дзерава застаецца цэлым.

Кожны з вас ведае, як робіцца ветраны млынок; дык вось, зрабіце яго ды яшчэ прыбце ніжэй яго упоперак палку навесьце на гэтую папярэчынню розных ануцак і пастаўце яго на ўзгорку ў садзе. А калі сад вялікі дык пастаўце некалькі гэтых млынкаў.

Гуга.

* * *

Падаём яшчэ адзін спосаб як бараніць шчэпы ад зайцаў, узяты з украінскай часопісі „Сільскі Сьвіт“.

Раскварыць старога сала ды пераварыць у ім патрэбную колькасць грубых нарэзаных вітак, што прадуць на мяшкі. Ніткі трэба парэзаць на кукі даўжынёй па 50—60 см. (каля аршына) калі ніткі нацягнуць сала, тады вынуць іх, астудзіць і прывязываць да шчэпаў, па адной. Заяцы могуць хадзіць цэлай чарадой паміж шчэпаў, а ніводзін з іх не зачэпіць дрэўца.

Аўтар гэтага артыкулу кажа, што ён гэны спосаб практыкаваў у сябе на пасецы 3 гады і можа за яго паручыцца.

Усюды „хвароба“.

(З над Радашкавіч, Маладэч. пав.)

Хварэюць моцна каля нашых Радашкавіч. Хварэюць людзі на гішпанку, грыппу ды і шмат інчай... Вось кажуць, што недзе тут паявілася і на жывёлу. Дзе, дык мы сяляне ня ведаем, але пэўна „недзе“ ёсьць калі ўжо шмат чацьвергаў не дазваляюць вясцы скаціны на торг у Радашкавічы. Вось тут і кукуй селянін! Ня лёгка выгадаваць кароўку, патрэбаў шмат: то падаткі, то інакш:—трэба прадаць, ды палюдзку нельга! За паўдарма мусіш аддаць! А купцоў у вёсцэ — цэма кішчыць! То каровы купляюць, то парсюкі. І папрабуй з ім патаргавацца: „не скачы надта“ — кажа, „у места не павядзеш, бо там, доктар-вэтэр, адкрыў хваробу заразнаю“... Прадаць-жа трэба. Каровенька да вайны каштавала 30—40 рублёў — аддаць мусіш цяпер, і то з ласкай, за 15—20 рублёў. На торг-жа не павядзеш калі ня можна! І калі можа скончыцца гэтая эпідэмія? — бо што да хваробы скаціны, то ў нас, дзякаваць Богу, яшчэ ня чуваць. Цяжкае жыцьцё селяніна! Працуеш, як той чорны вол, дзень і ноч, а калі прыдзецца штось прадаць — мусіш аддаць за паўдарма. То хваробы, то штось другое, а ўсё як ты плаці так ты плаці! Купцы мястэчкавыя цешуцца: ім добра гэтыя „хваробы“, а ты селянін еш бульбу бяз солі ды ўсё... Прападзі ты доля наша.

Селянін.

Да ведама падпішчыкаў.

Вельмі часта здараюцца выпадкі, што падпішчыкі „Сялянская Нівы“ не атрымліваюць газэты. Газэта нашая выходзіць акуратна у сераду і ў суботу, на кажнай пошце у Польшчы павінна быць найпазьней за 2 дні. Калі ў працягу двух дзён пасля выхаду газэты не атрымаеце газэты, то адразу ідзіце на пошту і дэдайдзеся чаму не дасталі „Сял. Нівы“. Калі паштар будзе казаць, што на Вашае імя ня прыходзе газэта, то папрасіце яго каб паказаў карту прэ-нумэраты „Сялянскае Нівы“; у гэтай карце пабачыце ці ёсьць Ваша прозьвішча, ці няма. Калі ёсьць Вашае прозьвішча, то павінны атрымліваць газэту, а калі няма дык напішыце аб гэтым у Рэдакцыю і Адміністрац. „С. Нівы“.

Ліст у Рэдакцыю.

Паважаны Грамадзянін Рэдактар!

Ад імя ўсіх сяброў Гуртка Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў Браслаўі, маю гонар ветліва прасіць Грамадзяніна Рэдактара аб змяшчэньні на шпальтах Вашай паважанай газэты слоў вялікай падзякі гр. гр. А. Яцые ў Вільні і М. Пецюкевічу ў Радашкавічах за афяраваньня імі кніжкі для бібліятэкі-чытальні Гуртка Інстытуту ў Браслаўі. Бог ім заплаці!

З глыбокай папанай

К. Юліевіч

Старшыня ўраду Гуртка.

НАШАЯ ПОШТА.

Санураку: Вашыя карэспандэнцыі надрукуем. Пісьма аб выхадзе з Гр. не зьямаем.

Скробату А. і М. Бажанку: Праграму, інстр. і заяву выслалі.

Бічу і Дасьціпнаму: Карэспандэнцыі надрукуем.

Іваноўскаму М.: Вершы Вашыя засланы. Амнэстыя ёсьць, але не для ўсіх. З вастрогу звальняюць толькі тых, якія амаль ня ўсю кару адбылі, а асталося толькі мала адсядзець. Два зл. атрымалі.

Г. Л. Вашага пісьма ня можам зьямаць.

К. М. Дасталі ад Вас чатыры ліста. Памогчымасці зьямаем. Для кантролю пачніце нумараваць Вашыя лісты, тады будзем ведаць, ці ўсе атрымліваем.

Місюкевічу Ів., Пятровічу В., Мацюшу М., Усьціновічу А. — пробны нумар паслаці.

Жыткевічу Т., Куларчыку Ів., М. Божалку — газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Жыня Пётры — 4 зл.

Іваноўскага Міхася, Малькі П., Ігнатчыка Б., Путніцкага М., Мусінскага Б. — па 2 зл. М. Карэўскага, Б. Пяцюка, Ф. Мікутовіча, А. Сагуна, Б. Радзівончыка, М. Кулікоўскага, Т. Мірончыка, Ф. Баліцкага — па 1 зл.

А Б М Ы Л К А.

У папярэднім нумары ў арт. „Цень ворагаў“ абмылкова зьмешчаны словы: „атрымліваюць за гэта грошы“. Гэтая словы рэдакцыя вычэркнула, а карэктар не дагледзеў.

А Б В Е С Т К І:

Вышэйшыя тэхнічныя студыі у Бэльгіі.

Скончыўшы гэтыя студыі праз 2 або 3 гады атрымае дыплём інжынера. Аддзельны гэтыя: электрамэханічны, будаўляны, хімія, будоўля самаходаў, інжынерна-гандлёвы, прамысловы, колённыяны, курсы падгатаваньня. Пачатак паўгода 15 сакавіка. Праспэкт высьлаюць бясплатна. Паведамленьні даюць у кожнай мове.

Адрэс: Institut Supérieur Technique et Colonial. 25, Brd. de la Constitution. Liege (Бэльгія).

Ніколі не зністанай газэты, прачытайшы дай яе суседу.